

Pęckowo_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Drawsko	DR
Miejscowość	Pęckowo	DR_PO

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	13.03.2013 r.	Miejsce wykonania	dom informatora
Czas trwania	01:03:00	Forma i wielkość	Plik WMA, 13,8 MB
Przeprowadzający	KR i AS	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
028_DR_PO	M	54		

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	<p>„No mówią, że tu przyszli z pęciami. Pęcowo po niemiecku dużo nie było zmienione.</p> <p><i>A jakieś takie zwyczajowe nazwy na wioskę?</i></p> <p>Nie. Inne wsie miały, Marylin tu jest i przed wojną było Marianowo, a przedtem był Smrodyniak się nazywał.”</p> <p>„O tu już jest Peckowo, Dranzig to Drawsko, Filine - Wieleń, Wreszlin -Wrzeszczyna i Rosko.”</p>
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	<p>Były, ale teraz dużo przezwisk już jest.</p> <p>„Doły mówili, to jest tam gdzie tam takie to jezioro jest. Tam kiedyś ludzie mieli kopce i ziemniaki składowali z całej wsi, żadnego domu nie było.”</p> <p><u>POLA:</u></p> <p>„Na Leśniczego tutaj było, bo tutaj leśniczy mieszkał. To tutaj były w stronę torów. Myśmy mieli pole Na Zakierz. Jeleniec jeszcze jest też, ale to właściwie to jest las, gdzie się zaczyna ten Jeleniec. Są tam takie, jak będą panie jechały na Miały i tam jest Jeleniec to są takie doły, tam niby ludzie bursztyn szukali. Są doły do dzisiaj takie tam, trochę wody stoi w tych lasach i mówili Jeleniec na to. O jeszcze myśmy tutaj mieli łąkę, za granicą, bo to było za granicą, dziadek miał i nikt nie protestował, nigdy mu tego nie zabrali, dopiero komuniści zabrali. Mówili na Łęgi jechali, zresztą tu pisze chyba [wskazuje na mapę], do Łęgu żeśmy jechali, ale to było za Notecią. Tu jest Osina, leśniczówka.”</p> <p><u>POJEDYŃCZE GOSPODARSTWA:</u></p> <p>„No były takie. Taki Michałek był tam koło cmentarza to mówili z opłotnia, a czemu to nie wiem, jakieś przezwisko, ale takiego nazwiska nie mam spisanego. Tutaj był kowal to był ratnik mówili na niego, też przezwisko.”</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	<p><i>A jakieś wzniesienia?</i></p> <p>„Jedynie za Marylinem, jak się na Gogolice jedzie tam są takie piaszczyste wydmy.”</p>
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i	Brak informacji.

nieożywionej (pojedynczych drzew i głazów narzutowych)	
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>„Pęckowo jest rzadko spotykaną wsią, bo tu są sami Polacy przeważnie, przed wojną tu było 1000 ludzi ponad, tu było 16 żydów i około 20 Niemców i to wszystko, reszta sami Polacy. Typowo polska wieś, bo już Piłka tam już było 40 % może Niemców, a u nas tam 90 % Polacy. Nawet w dwóch książkach jest „Polskie Pęckowo”, zresztą ja mam tam taką kronikę Pęckowa, co ma tytuł Polskie Pęckowo. Tak zacząłem to troszkę pisać, ale skończyłem, bo wciąż mi się wynajdują nowe materiały.”</p> <p>„Wiem, że jak tu szli, nie wiem czy Rosjanie czy Niemcy, to w szkole zabili kierownikowi krowę, bo strzelali tam od lasu nie. U nas było tak, że wysiedlili. Mojego dziadka, miał gospodarstwo i przyszli, na nich mówili Bałtowie, to byli Niemcy bałkańscy, tam z Łotwy, Estonii. Te wszystkie gospodarstwa, jak dziadek mówił, przyszli Niemcy, godzinę czasu masz i się wyprowadzacie. Dziadek poszedł do babci siostrów, ale nie musi się wyprowadzić do innej miejscowości, poszedł do Piłki, też ta, było dużo krewnych i tam mieszkali całą wojnę. Ale dużo byli wywiezieni niektórzy. Wszyscy tacy więksi gospodarze.”</p> <p>„Oni wybudowali z początkowo salę, to było tak, że tańczyli w tygodniu, a w niedzielę była msza. Zastłaniane było. W tym obecnym kościele, on jest rozbudowany po prostu, dach zdjęli, podwyższyli do góry, taka przybudówka z przodu rozebrali też i dobudowali. To była sala z początku.”</p> <p><i>A jakieś legendy lub podania?</i></p> <p>„Tego tam u nas za dużo czegoś takiego nie ma. Jest taka książka „Mysia...” nie zaraz jak to jest, takie opowieści. Jak to się nazywało? Piłka bardzo dużo tego ma, ale u nas nie ma czegoś takiego.”</p> <p>„Jak się tu jedzie od Drawskiego Młyna, przedtem jest taki rów,</p>

	<p>tam płynie z wodą i tam było takie bagno i zawsze jak wojsko przychodziło to ludzie tam uciekali, w te bagna się chowali. Wtedy tutaj, gdzie krzyż jest to był cmentarz, ale to cmentarz z tej wojny w tysiąc siedemsetnym roku. Tam był cmentarz żołnierzy szwedzkich. Właśnie tam, gdzie te doły, tam też był cmentarz, bo tutaj w 1866 właśnie ta epidemia cholery była, najwięcej ludzi z Pęckowa zmarło, ten sołtys Kawicki m.in. zmarł wtedy, no i tam też stał krzyż. Ten krzyż nie wiem kiedy, ja już go nie pamiętam, ale... bo to było niczyje, nikt tego nie uprawiał i to tam ludzie się pobudowali, w tej chwili domy tam stoją, kiedyś nie było tam niczego, ten krzyż chyba rozebrali.”</p> <p><i>A co się stało z tym cmentarzem żołnierzy szwedzkich?</i></p> <p>„No krzyż postawili, wiem, że jak się ludzie budowali to jeszcze wykopywali tam resztki kości. Tam jakies tam urny ponoć były coś takiego, ale tam dokładnie tego nie wiem. Tak słyszałem.”</p> <p>„Pierwszy Kościół co w Piłce był, to z Kamiennika był przywieziony drewniany, Sapięha ufundował go i przywiózł z Kamiennika do Piłki i w 1765 właśnie powstała parafia w Piłce, i właśnie to był pierwszy kościół. Potem w 1860 chyba wymurowali kościół.”</p> <p>„Kiedyś wiatrak był na wybudowaniu, jak się jechało na Drawsko. Tam mieszkali Kozy, a teraz mieszka Niezborąła.”</p>	
<p>Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne</p>		
<p>1.</p>	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p>	<p>„W andrzejki to zabawa jest Andrzejkowa, nic więcej.”</p> <p><i>A wróżby?</i></p> <p>„No niektórzy robią tam, ale to na zabawach tam się odbywa, wosk leją czy coś takiego chyba nie.”</p>
<p>2.</p>	<p>św. Marcina/11 listopada</p>	<p>„Nie, w Poznaniu bardziej, rogale się je. U nas w zasadzie nie.”</p>
<p>3.</p>	<p>Adwent</p>	<p>„Ja tam za bardzo nie wiem. Kobiet to pytać może.”</p>
<p>4.</p>	<p>św. Mikołaja (Mikołajki)</p>	<p>Brak informacji.</p>
<p>5.</p>	<p>Wigilia</p>	<p>„Gwiazdor chodził w wigilię i trzech królowie.”</p> <p>„W święta żeśmy ciastka robili, jeszcze mama miała kolorowy lukier, żeśmy stroili tak. Na choinkę żeśmy wieszali potem. To były takie foremki, wyduszane potem zajączki, króliczki, owieczki można powiedzieć i tam różne jeszcze gwiazdorki i żeśmy je malowali lukrem kolorowym.”</p> <p>„Na pasterkę się zawsze o 12 szło, to do dzisiaj jest pasterka.”</p>

6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Brak informacji.
8.	Trzech Króli	„Trzej Królowie chodzili i chodzą do dzisiaj, trzech przyjdą i śpiewają, i się daje zawsze.”
9.	Kolędnicy	„U nas nie.”
10.	MB Gromnicznej	„Wiem, że idą ze świecami do kościoła, nic więcej. No ksiądz mówił, żeby się paliła do domu, ale jak ktoś samochodem jeździ to nie robi tego.”
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Brak informacji.
12.	Topienie Marzanny	Brak informacji.
13.	Środa Popielcowa	Brak informacji.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	Brak informacji.
16.	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>„Jajka kulali w pierwszy dzień świąt.”</p> <p><i>A na Wielkanoc zajaczek był? Robiło się gniazdko?</i></p> <p>„A to żeśmy robili, jak byłem mały to na ogródku takie były tam porzeczeki, pod porzeczką zrobiłem se gniazdko”</p> <p><i>W który dzień przychodził zajaczek?</i></p> <p>„No w pierwszy dzień rano. Rano żeśmy wstali, człowiek nawet się nie ubrał, leciał na ogródek. To mama już w tym czasie przygotowała wszystko, kiedyś to były biedne, czekolada to było duża radość, bo nie było tych takich wielkich prezentów.”</p> <p><i>A rezurekcja się odbywa?</i></p> <p>„No, rano, rano.”</p> <p>„W sobotę się idzie ze święconką i się dzieli wszystkim. Jajko tam na cztery trzeba, jak jest czterech, kawałek każdy zje, ciasto, chleb, kawałek kiełbasy, baranek z masła z taką</p>

		chorągiewką zawsze. Na śniadanie się je, jako pierwsze, potem resztę. Najpierw święconki się zjadło, potem resztę.”
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Brak informacji.
19.	Zielone Świątki	Brak informacji.
20.	Boże Ciało	<p>„Jak procesja idzie, to idą do krzyży. Do wszystkich nie. Procesja jest zmienna, raz idzie tą ulicą tam do Piłki idzie, a potem tutaj tą idzie, wtedy jest przy krzyżu tu [ołtarz – przyp. K. Rybarczyk] i jeszcze dwa tu u sąsiadki nieraz jest, nie raz tutaj, gdzie ludzie zrobią sami, nieraz w ogrodzie, wystawią płot i ołtarz robią, ale przy tych dwóch przeważnie krzyżach, figurkach się zatrzymują. Po prostu są trzy takie trasy procesji Bożego Ciała.”</p> <p>„U nas się stroi jak jest procesja bożego ciała, to wszystkie są płoty brzoźkami ustrojone czymś zielonym po prostu.”</p> <p><i>A zabiera się brzożki z ołtarzy do domu?</i></p> <p>„No zabierają niektórzy, ja nie wiem czemu. Ale dużo ludzi zabiera, łamią gałązki i zabierają.”</p>
21.	św. Jana	Brak informacji.
22.	MB Zielnej	„Zielnej to jest, wiem że tam niosą takie bukiety z ziołami czy tam jeszcze z czymś. Zboża nawet w tym są.”
23.	MB Siewnej	„Nie wiem.”
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„To by tam może kobiety powiedziały, ja się tam nie interesuję za bardzo... Pamiętam, że kiedyś jak kobieta była w ciąży to ją ksiądz w kościele wyświęcał tak. Było tak, że do chrztu nie powinno się było wychodzić z domu.”
2.	Ślub i wesele	„Polteram jest. Dzień przed weselem, pod wieczór to przeważnie wszyscy butelkę rzucali, kiedyś jeszcze inne

		<p>zwyczaje były, taki tam wóz przyprowadzili, bryczkę starą wywieźli na polter, taki był zwyczaj. Stare wozy zawozili. Jak ja się żeniłem to rano przyszedłem to taka kupa złomu, stare wiadra, butelki. Dzisiaj tylko butelki rzucają, a kiedyś to przywozili, co się dało. No i oczywiście pan młody musiał postawić tym co przywieźli.”</p> <p><i>A to się odbywało u pana czy u panny młodej?</i></p> <p>„U panny młodej.”</p> <p><i>Słyszałam, że jak wesele było to się chodziło pod okna.</i></p> <p>„To może tak jest, że przychodzą ciekawscy. Jak na Sali wesele jest to nieraz jest z pół wsi, zależy kto się żeni, jak jest ktoś obcy nie ma nikogo, a jak ja brałem ślub z moją żoną to było pół Pęckowa. Bo to mnie wszyscy znają, ją wszyscy znali. To bardzo dużo pod okno przychodziło, to tam człowiek też wyniósł jedną flaszkę, dwie wódki, poczęstował plackiem, można powiedzieć, że taki zwyczaj tu był. Ale on pomału ginie, już tak ludzie nie chodzą.”</p> <p><i>A bramy się robi na drodze od kościoła?</i></p> <p>„Tak sznurki są. Taka młodzież wychodzi ze sznurkami i zbierają taką jakby to powiedzieć nie wiem ofiarę czy jak to się tam nazywa...”</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p><i>Zatrzymywały się kiedyś kondukty przy krzyżach?</i></p> <p>„Nie, jak ktoś umarł to nie.”</p> <p><i>A kondukt był prowadzony do cmentarza?</i></p> <p>„Tak. O taka karoça, w tej chwili już samochodem wożą, ale tak szli ludzie, do dzisiaj chodzą, ale za samochodem.”</p> <p>„Różaniec jest w kaplicy albo w kościele. Kiedyś były w domu, a teraz wybudowali kaplice taką pogrzebową i jak jest pogrzeb to jest w kaplicy pogrzebowej, bo u nas jest codziennie różaniec, a jak umrze ktoś to zawsze jest na wieczór o 5, o 6 różaniec w kościele jest wtedy. Tam się zmarłego na chwilę odsłoni, pokaże rodzinie i potem idzie się na różaniec do kościoła.”</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	„Chór był.”

Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	Brak informacji.
III. Tradycje rękodzielnicze	
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej	
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)
<p>„Te kapliczki były przed wojną, ale to Niemcy zniszczyli, bo to polskie.”</p> <p>„Jest krzyż powstańców, tu jest krzyż ten [na byłym cmentarzu żołnierzy szwedzkich, patrz pkt. O podaniach i legendach – przyp. K. Rybarczyk], tu jest figurka Stanisława Kostki, tam są jeszcze dwie figurki na Piłkę – Nepomucen i Frasobliwy.”</p> <p>„Tu jest krzyż co jest jak się jedzie na Drawski Młyn i jego ufundował tego malarza dziadek [dziadek Józefa Broki – przyp. K. Rybarczyk] i Piątek. Oni postawili ten krzyż, ci dwaj. Nie źle mówię, malarza brat założył straż pożarną, a to taki Leon Błoch ufundował go i Piątek. Oni byli powstańcami wielkopolskimi i oni właśnie ten krzyż ufundowali.”</p> <p>OŁTARZE NA BOŻE CIAŁO – patrz.: PKT. II, pyt. 20.</p>	
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)
Brak informacji.	
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby
Brak informacji.	
4.	Miejsca kultu religijnego
Brak informacji.	
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania
<p>„Pielgrzymki chodzą u nas do Lubasza idą, do Biezdrowa, taka tu stara tradycja jest. Gdzieś wyczytałem, że u nas szarańcze były, potem te szarańcze opanowali to z wdzięczności zaczęli chodzić na pielgrzymki do Lubasza.”</p>	
6.	Lokalne odpusty
<p>„My mamy świętego Ignacego, to jest tak koniec lipca, początek sierpnia. Zależy jak tam przypadnie, bo teraz jest w środku tygodnia to ksiądz robi raz tam na końcu lipca, raz na</p>	

		początku sierpnia. Jest msza i przyjeżdżają handlarze troszeczkę i to wszystko w zasadzie.”
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	„Msza w kościele, tam niosą plony nie, u nas jest takich kilku co konie mają, koniami, bryczką jadą, potem na świetlice i tam jest zabawa.”
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	„A taki festyn wiejski tam no to gmina organizuje, pani co siedzi w świetlicy. Taką zabawę wiejską robią, ale to jest jedna w roku. Nie raz są dwie, chyba że jeszcze dożynki są. Najwięcej w Drawsku, bo Drawsko jest gminą i tam się najwięcej dzieje. O robią festyn grzybowy w czerwcu jak jeszcze grzybów nie ma.”
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	„Msza w kościele, tam niosą plony nie, u nas jest takich kilku co konie mają, koniami, bryczką jadą, potem na świetlice i tam jest zabawa.”